

Henryk Stawniak

"Prawo małżeńskie Katolickich Kościołów Wschodnich (według Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich)", Wojciech Góralski, Lublin 1992 : [recenzja]

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 36/1-2, 257-258

1993

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

— sakramentalność a wiara? W świadomości niektórych osób istnieje swego rodzaju automatyzm, ochrzczeni, więc małżeństwo jest zawsze sakramentem. Pomocą byłaby adhortacja FC nr 68.

Szkoda, że w analizowanej publikacji, redaktorzy nie poświęcili nieco uwagi zaręczynom. Episkopat Polski, korzystając z uprawnień zawartych w kan. 1062 § 1, uznał za stosowne, aby w przygotowaniu do małżeństwa ożywić i zastosować wartościową formę jaką są zaręczyny (Instrukcja z 1986 r. nry 29—34). Moje skromne doświadczenie z maturzystami i studentami wskazuje, że ten temat nie tylko budzi zainteresowanie, ale ma bardzo korzystny wpływ na właściwe przygotowanie się do małżeństwa. Tematowi temu nie musi być poświęcona specjalna konferencja, ale może stanowić część jednostki tematycznej o narzeczeństwie.

Uwagi i spostrzeżenia, które zostały poczynione w niniejszej recenzji, nie obniżają walorów prezentowanego dzieła. Są one swego rodzaju uzupełniającą propozycją. Praca pod redakcją ks. W. Szewczyka jest publikacją godną polecenia. Czyta się ją z dużym zainteresowaniem. Język jest bardzo komunikatywny. Praca jest przejrzysta, logiczna i zwięzła. Na podkreślenie zasługuje fakt, że publikacja będąca dziełem wielu autorów stanowi doskonałą całość na wielu płaszczyznach. Wartość dzieła podnosi również baza źródłowa i literatura przedmiotu.

Wolno wyrazić przekonanie, że prezentowana książka, zastąpi nie zawsze najwyższej jakości pomoce wydane przez poszczególne kurie, i będzie wartościowym narzędziem dla duszpasterzy i wiernych świeckich zajmujących się i zainteresowanych przygotowaniem bliższym do małżeństwa.

Ks. Henryk Stawniak SDB

Ks. Wojciech G ó r a l s k i,
Prawo małżeńskie Katolickich Kościołów Wschodnich
(według Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich),
Lublin 1992, ss. 59.

Katolickie Kościoły Wschodnie czyli Kościoły należące do pięciu wielkich tradycji: aleksandryjskiej, antiocheńskiej, ormiańskiej, bizantyjskiej i chaldejskiej otrzymały niedawno nowy zbiór norm prawnych, promulgowany konstytucją Jana Pawła II *Sacri canones*. Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich, który wszedł w życie z dniem 1 X 1991 r., należy uważać za integralną część całego prawodawstwa Kościoła katolickiego i ostatni dokument zamykający kodyfikację systemu prawnego w Kościele.

Prawo małżeńskie Katolickich Kościołów Wschodnich — owoc wieloletnich prac kodyfikacyjnych, będące przedmiotem prezentowanej tutaj publikacji ks. prof. W. Góralskiego, stanowi część nowego dzieła legislacyjnego. Problematyka małżeńska nowego kodeksu jest usystematyzowana w tytule XVI — *De cultu divino et praesertim de sacra-*

mentis (kodyfikacja wschodnia ma podział na tytuła, a nie na księgi), w rozdziale VII *De matrimonio* w kanonach 776—866.

Ks. prof. W. Góralski, znawca prawa małżeńskiego Kościoła Łacińskiego, dokonał zwięzłego opracowania nowego prawa według wspomnianego kodeksu. Dotychczasowy brak komentarzy do nowego Kodeksu Kościołów Wschodnich sprawia, że publikacja ta zasługuje na szczególne podkreślenie i uwagę. Zwięzłość opracowania nie umniejsza w niczym walorów naukowych książki. Na jej zawartość składają się kolejno: spis treści, wstęp, kanony wprowadzające, zagadnienia: pasterska troska i czynności poprzedzające zawarcie małżeństwa, przeszkody rozrywające w ogólności, poszczególne przeszkody, małżeństwa mieszane, zgoda małżeńska, forma zawarcia małżeństwa, uważnienie małżeństwa, rozłączenie małżonków, uwagi końcowe, Sommario i tekst łaciński kanonów *De matrimonia*. Warto podkreślić, że tytuły poszczególnych zagadnień w opracowaniu odpowiadają nazwom kolejnych artykułów analizowanej części kodeksu.

Publikacja zawiera komentarz kanonów związanych z problematyką małżeńską z odniesieniem do kanonów ustawodawstwa Kościoła Łacińskiego. To odniesienie i porównanie jest zupełnie zrozumiałe, gdyż Komisja Kodyfikacyjna w pracach redakcyjnych korzystała z krytycznej bazy odnośnych norm prawa małżeńskiego Kodeksu z 1983 r. Autor ponadto podkreśla w opracowaniu różnice występujące w obu systemach prawnych. Różnice te dotyczą zarówno rozwiązań systemowych, jak i redakcyjnych tekstu. Cenne są spostrzeżenia i uwagi krytyczne ks. Profesora co do walorów lub negatywów przyjętych innowacji w stosunku do kodeksu łacińskiego. Autor zauważa, że prawodawcy udało się uniknąć wszelkich mankamentów w rozwiązaniach kodeksu z 1983 r. i udoskonalić zawsze szczęśliwe jego sformułowania. Porównanie obu redakcji wskazuje wyraźnie na staranniejszy dobór terminów, bardziej poprawny szyk zdania, a często korzystniejszą strukturę kanonu w zbiorze Kościołów Wschodnich (s. 41).

Wolno wyrazić nadzieję, że opublikowany komentarz wychodzi na przeciw formułowanym przez różne osoby i instytucje postulatam, aby podjąć się studium o charakterze porównawczym obu tekstów. Materia zaś prawa małżeńskiego stanowi szczególnie interesujący i ważny punkt w tym studium. Być może stanie się tak, że seminaryjni wykładowcy zechcą poszerzyć wykłady w seminarium w oparciu o ten komentarz. Poza tym dla duszpasterzy, którzy mają coraz częściej do czynienia z nupturientami o różnych orientacjach religijnych, prezentowany komentarz może być pomocny w przygotowaniu do właściwego sprawowania sakramentu małżeństwa.

Ks. Henryk Stawniak SDB